

quæ grassante fame anno, ut putat Mabillonius, 651, eo devenit, ut etiam domesticam suppellectilem vendiderit. Quin et dicitur sacra ecclesiæ vasa destruxisse, ut egenis alimoniam pararet. Sepultus est sanctus Landericus in ecclesia sancti Germani Autissiodorensis, ubi ejus adhuc asservantur reliquæ, quas anno 1171 a Mauricio de Soliaco in capsâ li-

gnea reseratas Petrus de Ordeomonte 17 Sept. 1408 cum nonnullis reperit schedulis vetustate attritis, Landerici Parisiensis episcopi nomine inscriptis, et in argenteam capsam rite ac solemniter reposuit super columnam pone majus altare. Sancti pontificis memoria sollemnis est in Ecclesia Parisiensi ad 14 Idus Junii.

CHARTA QUA SANCTUS LANDERICUS, EPISCOPUS PARIENSIS, IMMUNITATES CON- CEDIT MONASTERIO S. DIONYSII ^a (ANN. 652).

(Ex Brequigny Diplom., Chart., Leg., tom. II.)

Divina largiente gratia, Landericus, Parisiorum Ecclesiæ episcopus ^b.

Quoniam quidem inter ea quæ, Dei disponente providentia, cursu temporis agimus, si quid recte actum est, ad illius, qui et dando præmonuit et posse contulit, gloriam et nostram prosperitatem non est dubium adtinere, decet etiam præsertim eos qui in sacris ordinibus eminere videntur, privatæ et publicæ rei ita curam agere, ut et sua peccamina annullare, et, si quid est virtutis, hoc semper ad altiora studeant provehere, et aliorum vel benefacta commendare, vel vitia invigilent corrigere. Debet etiam esse grata omnium Dei fidelium inter se familiaritas et in expectandis dandisque beneficiis adeo opportuna propinquitas, ut nulli prorsus digna petenti, non modo non abnuat, verum etiam ut amplius quod dignum est ab altero petere postuletur. Quapropter noverit omnium catholicæ Ecclesiæ cultorum generalis universitas quod dominus gloriosissimus Clodoveus, Francorum rex, divino irradiatus lumine, religiosa petitione humilitatis nostræ extremitatem poposcit, ut et nos, et canonicorum nostrorum ^c communis fraternitas, securitatis et incommutabilitatis privilegium ederemus, pro reverentia sancti Dionysii, sciorumque ejus Rustici et Eleutherii, qui cum eo laurea martyrii sunt redimiti, ad basilicam ipsorum, ubi ipsi corpore requiescunt, et in virtutum miraculis coruscant, et ubi Dagobertus, genitor suus, quondam rex, vel genitrix sua Nanthildis regina, sepulturas habere videntur; quanquam sancta Carthaginiensis synodus, facta a domino bonæ memoriæ Bonifacio ejusque coepiscopis, non prohibeat mona-

chos sub privilegio proprio residere, vel sancti Augustini libri de ecclesiasticis gradibus doceant monachos sub quiete regulariter viventes sua singulari lege debere quiescere, et ab omni infestatione clericorum intrepidus permanere, ne sæcularis strepitus eos lædat quos districta regula servitutis Domini moderatur. Quod nos considerantes, dum et canonica institutio nos hac de re non præjudicat, vel ideo quia supradicti domni Clodovei regis petitio quasi nobis jussio est, cui difficillimum est resisti, vel pro reverentia tantorum martyrum, quorum patrocinio se ipse commisit, seu ut ipsis monachis secundum sanctum ordinem vivere liceat, et ut tam pro nobis quam pro omnibus nostræ Ecclesiæ fratribus Deum orent, ipsum privilegium plena voluntate, una cum consensu fratrum meorum, ipsis concessisse visus sum. Per quod decerno, atque ob testificationem divini nominis interdico, ut nec ego deinceps, nec ullus successorum meorum hoc audeat infringere, vel temerario ausu aliquatenus violare, videlicet, ut omnis presbyter vel clericus, ex his qui in ipso castro præfati beatissimi Dionysii martyris, vel extra, ex loco qui dicitur fons sancti Remigii, sicut via distinguit quæ præbet iter juxta pratium quod dicitur Formosum, usque ad ecclesiam sancti Quintini martyris, et illinc per regalem stratam, donec veniatur ad vivarium in capite Tricini pontis, sicut prata fratrum distinguunt, usque ad præfatum locum fontis sancti Remigii, omnes illi qui in hoc circumscripto spatio ecclesiis serviunt, sint liberi et absoluti ab omni debito et redditione circadarum ^d et synodorum. Tamen volumus, et pro reverentia sancti mar-

^a Vulgavere Dubletus, Hist. abb. S. Dion., pag. 443; Cointius, Ann. t. III, pag. 339; Sirmoudus, Concil. Gall. Sirm. t. I, pag. 495; Hard. t. III, col. 985, et alii conciliorum collectores. Exstat in historia Ecclesiæ Parisiensis, t. I, pag. 180; et inter Probationes libertatum Ecclesiæ Gallicanæ, part. IV, pag. 497. Mabillonius, Annal. t. I, pag. 427, dum hujus chartæ sinceritatem expendit, et rem in medio se relinquere proficitur, in severiorem tamen partem videtur propendere. Launoius, Assert. inquisit. in immun. Sancti Germani a Pratis, part. IV, cap. X, sect. 1, 3, pluribus argumentis hoc instrumentum de falso criminatum est. Horum quædam diluerunt Cointius et historia Ecclesiæ Parisiensis scriptor. Sunt qui chartam hanc non omni ex parte falsam, sed aliqua interpolatione vitiatam contendunt. Nos quidem non negaverimus exstitisse immunitatis chartam a Landerico Ecclesiæ Parisiensi concessam, quam confirmavit Clodoveus II, diplomate, sed ea deperdita novam fabricatam fuisse circa nonum sæculum

judicamus. Vide infra, not. ^d. Certe, si cum diplomate Clodovei conferatur Landerici charta quam hic exhibemus, alia omnino videbitur quam ea quæ hoc diplomate confirmata est. Sequimur lectionem Dubletii.

^b Launoius, ubi supra, negat hac ætate exstitisse Parisiensem episcopum nomine Landericum; perperam, ut videre est in Nova Gall. Christ. t. VII, col. 24.

^c Scriptor historiae Ecclesiæ Parisiensis, ubi supra, probare nititur canonicos non ante sæculum nonum in Francia fuisse institutos. In hoc vero videtur frustra esse; legitur enim apud Gregorium Turonensem, Hist. lib. X, cap. 31, n. 6, a Balduino, Turonensi episcopo, institutam fuisse mensam canonicorum, regnante Clotario II.

^d Circadarum jura (id est census qui solvebantur episcopis vel archidiaconis ab ecclesiis pro visitatione) prorsus ignorata fuerunt sæculo VI; imò vix sæculo IX in usu esse cœperunt. Hincmarus, Opera, t. II, pag. 179, in epistola sua ad Ludovicum Bal-

tyris Dionysii concedimus ut, si necessitas eis fuerit, ex nostro vel successorum nostrorum episcopatu, sine precio crisma et oleum suscipiant. Et si quis eorum presbyterorum vel clericorum forte aut occisus (quod absit) aut vulneratus fuerit, aut ex eis omnibus alicujus injuriæ acclamatio surrexerit, quicquid ex hiis omnibus nos adtinere videtur, hoc totum abbati qui in ipso sancto loco præfuerit, cæterisque fratribus, habendum et disponendum concedimus. Quod si aliquis calliditate aut cupiditate præventus fuerit, et ea quæ sunt superius comprehensa temerario spiritu violaverit, tribus annis pœnitentiam agat a communione fratrum sequestratus, et nihilominus hoc privilegium, Christo protegente, qui et adjuvet illud conservantibus, et dissipet illud destruere cupientibus, perpetuum maneat incorruptum. Quam definitionem constitutionis nostræ, ut nostris et futuris temporibus valitura sit, manus nostræ subscriptionibus roboravimus, et coepiscopis domnis et fratribus nostris rogando supplicamus, ut ipsam insuper firmare debeant. In Christi nomine Landericus, ac si peccator, episcopus urbis Parisiacæ, hoc privilegium consensit et subscripsi. Munemundus episcopus consensit et subscripsi. Gonualdus episcopus

bum, instat ne in regno ejus, per occasionabiles circadas, et per indebitas consuetudinarias exactiones ante viginti annos impositas, ecclesiæ affligantur. Et, ne quis credat anterioribus temporibus

A consensit et subscripsi. Vulfolenus episcopus consensit et subscripsi. Armentarius episcopus consensit et subscripsi. Runicus episcopus consensit et subscripsi. Malchardus episcopus consensit et subscripsi. Eligius episcopus consensit et subscripsi. Grator episcopus consensit et subscripsi. Joannes episcopus consensit et subscripsi. Burgundofart episcopus consensit et subscripsi. Richoaldus episcopus consensit et subscripsi. Baldomerus episcopus consensit et subscripsi. Audoenus episcopus consensit et subscripsi. Taurinus episcopus consensit et subscripsi. Eustogius episcopus consensit et subscripsi. Laridandus episcopus consensit et subscripsi. Bertefredus episcopus consensit et subscripsi. Audobertus episcopus consensit et subscripsi. Clarus episcopus consensit et subscripsi. P. Lastardus episcopus cons. et subs. Litterius epis. cons. et subs. Palladius epis. cons. et subs. Ætherius epis. cons. et subs. Ingildus epis. cons. et subs. Audobertus epis. cons. et subs. Facto privilegio sub die Kalendarum Julii, in anno quinto decimo, regnante Clodoveo, gloriosissimo rege. Ego Austrolenus tutor, jubente domno Landeric, episcopo, hoc privilegium scripsi et subscripsi.

has exactiones fuisse introductas, addit tempore Pipini, Caroli et Ludovici eas in usu non fuisse. Ergo circa novum sæculum conflata hæc charta censeri potest, ut supra diximus, col. 299, not. a.

ANNO DOMINI DCLVI.

SANCTUS SIGEBERTUS,

REX FRANCORUM.

NOTITIA HISTORICA.

(Ex Bolland., tom. I.)

Mediomatrici, Ptolemæo Mediomatrices, antiquus Gallie Belgicæ populus, Rhenum inter et Mosam fluvios, latam incoluerunt regionem, Mosella etiam interfluente irrigatam. Genti huic caput quondam fuit Divodurum, seu Diviodurum; quo deinde nomine oblitto, civitas Mediomatricorum in notitia antiqua provinciarum et civitatum Gallie appellata est; Anniano Marcel, l. xv, etiam solum Mediomatrici; quo scilicet modo Tungri, Treviri, Ambiani, Rheni, Parisii, Lingones, Senones, aliæque voces, olim populum, jam urbes designant. Quod autem Mediomatricorum nomen excurreret, compendiosum ex primis syllabis factum, et Metis, quasi Medis dici ceptum, quod Mettis etiam et Metæ aliis scribitur. Existat ea etiamnum ampla, opulenta validequesitu ac opere munita, quam Salia fluvius præterlapsus, Mosellæ ad ejus moenia miscetur. Sedem isthic regiam, regno Clodovei diviso, constituit Theodericus, servansque filius Theodebertus et nepos Theodebaldus, cui temporibus Clotarius I, frater Theoderici, abavus sancti Sigeberti integram obtinuit Francorum monarchiam.

In partitione regni Clotarii I volunt Baron., an. 565, not. 6, et Petav., l. vii Rationarii tempor., c. 6, Sigebertum I sedem regni Rhenis habuisse, forte vitiosa Greg. Turon. editioe decepti. Porro apud eum, tom. I Scriptor. Hist. Francor., a Chesnoo ex quinque antiquis Codic. mss. editum, ita legitur, l. iv, c. 2: « Sigeberto quoque sors dedit regnum Theoderici, sedemque habere Mettensem; » quæ totidem verbis Fredeg., in Hist. Epitomata, c. 55, descripsit, et clare explicat Aimoin, l. iii, c. 4: « Sigeberto, in-

quit, Mediomatricum, quæ et Mettis, cessit, Theoderici patri quondam subjecta dominatui. » Childebertum, huic Sigeberto patri suo substitutum, regiam sedem Argenterati habuisse opinantur Coccius, in Dagoberto, c. 5, et Miræus, de Stem. princip. Belgii, cap. 1, aut s'ope resedissee tradit Wassemburgius, l. ii Antiq. Gallie Belgicæ, in Hermentredo duodecimo episcopo Virtunensi. Verum, quia Theodebertus, mortuo Childeberto patre, sortitus est Auster, sedem habens Mettensem, apud Fredegar., cap. 16 Chron., et quidem (uti addit Aimoin., lib. iii, cap. 84) ubi priores reges eam constituerant, arbitramur æque Childebertum atque reliquos reges Mettis habitasse. Potuit tamen Argenterati, urbe sibi subjecta, subinde substituisse.

Interempto Theodeberto, frater ejus, Theodericus II, mox post susceptum regnum, Mettis fluxu ventris extinctus, hæredem reliquit Sigebertum II, quem necdum regem Clotarius II, filius Chilperici, avus sancti Sigeberti, bello captum, occidit, ita integram denuo Francorum monarchiam adeptus; qui postea filium suum Dagobertum in regni consortium ascitum Austrasiis præfecit. Hic ab obitu parentis et fratris Chariberti, solus rexit, mox sanctum Sigebertum, qui hujus nominis tertius habetur, regem Austrasiorum creavit. Hunc Christoph. Browerus, l. vii Annal. Trevirens., tradit Aquisgranum degisse, ob diploma isthic sancto Modoaldo archiep. Trevirensi concessum, quod infra ostendemus plurimum interpolatum. Ægil. Gelen., in Fastis Coloniaens., tradit dici eum Andernaci in districtu Coloniaensi